LEGEARTIS
ИНГ-ПРО

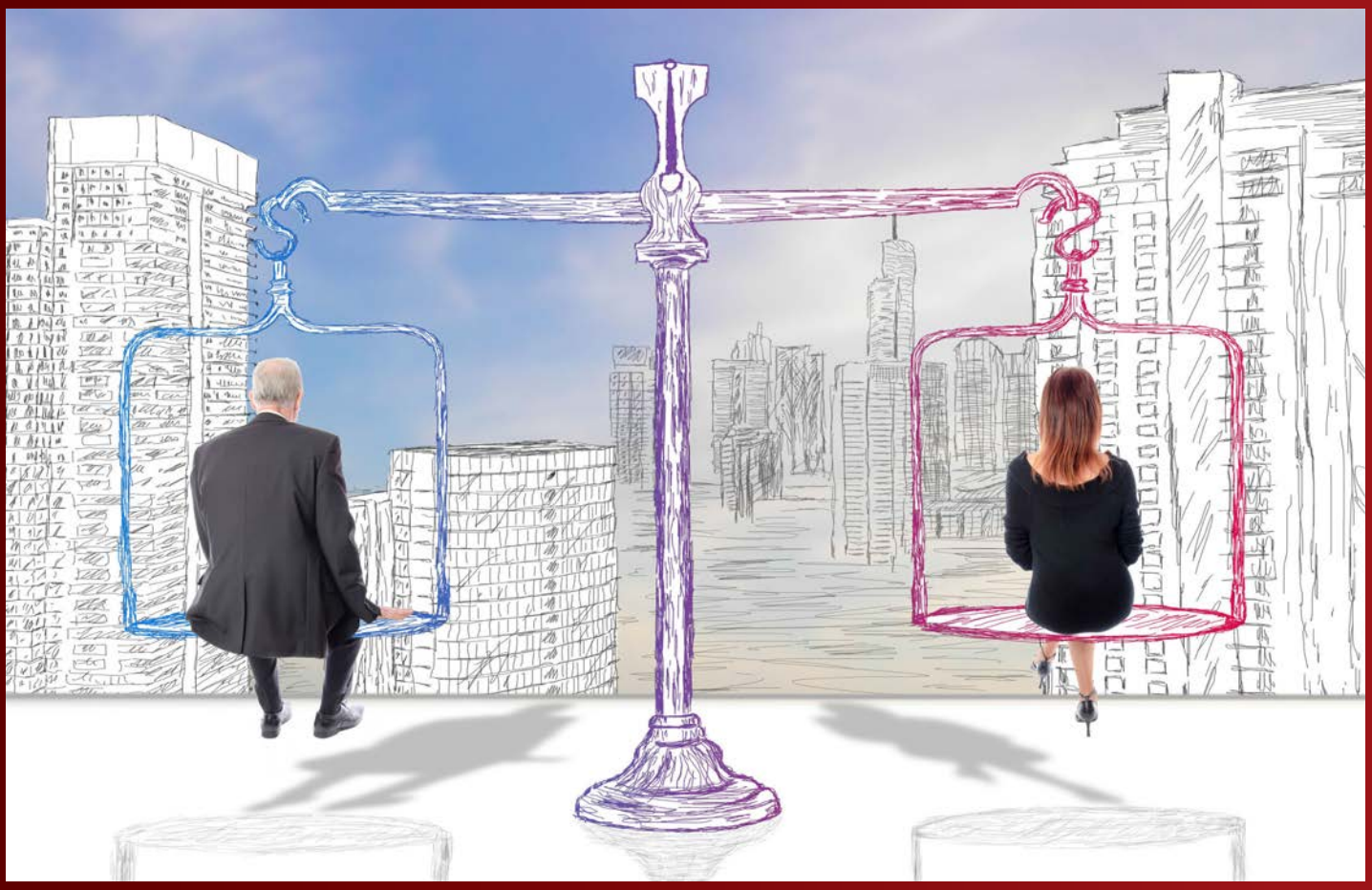
ISSN 2406-1085

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

propisi.net

јул–август 2021 / број 106–107 7–8/2021

Обавезе послодаваца и органа јавне власти при планирању и спровођењу мера родне равноправности

- Медијско право кроз судску праксу
- Накнада штете од поплава у судској пракси
- Ништавост споразума послодавца и запосленог о престанку радног односа
- Коментар Закона о регистру административних поступака
- Коментар Закона о заштити пословне тајне
- Заштита података о личности при поступању судова у Републици Србији

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ • ГРАЂАНСКО ПРАВО • КРИВИЧНО ПРАВО • УПРАВНО ПРАВО • ПРИВРЕДНО ПРАВО • РАДНО ПРАВО • УНАКРСНИ ПОГЛЕД

Србија, Златибор, водопад Гостиље

Дивна

Здравет Воде Србије

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА:
0800 111 111

LEGEARTIS ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ
www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085
Година IX, двоброј 106–107, јул–август 2021.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:
Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:
Ана Фулетин

Сарадници:
Александра Михаиловић
Александар Петковић
Вера Кусовац
Драгана Марчетић
Жељко Албанезе
Немања Рилке
Саша Кулић
Снежана Марјановић

Технички уредник:
Милена Станковић

Лектура:
Милица Радованчев

Графичка припрема:
Мирослав Арамбашић

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]
. - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

Увек у корак с новим законским прописима, у овом броју часописа представили смо бројне новине које доносе нови Закон о родној равноправности, Закон о заштити пословне тајне и Закон о регистру административних поступака.

Осим коментара наведених прописа, као и у сваком летњем двоброју до сада, на повећаном броју страна, настојали смо да понудимо избор актуелних тема из најразличитијих правних области.

Богата судска пракса често је главни извор информација за разрешење бројних дилема, тако да издвајамо текст о медијском праву кроз судску праксу, у ком је пажња била усмерена на слободу изражавања путем медија кроз примену Закона о јавном информисању и медијима у судској пракси, али и на текст о дилемама које су се појавиле у парницама за накнаду штете од поплава.

У свакодневној пракси привредних и других правних субјеката запосленима се нуде разни документи на потписивање ради остваривања њихових права из и по основу радног односа. У рубрици „Радно право" приказано је више примера таквих ситуација између послодаваца и запослених, као и ефеката, односно последица које из тога произлазе на основу одредби Закона о раду. Уз то, у оквиру исте рубрике посебно је анализиран радноправни институт споразумног престанка радног односа, а све у циљу правилне примене прописа.

У складу са летњим одморима који нам предстоје у рубрици „Кад језик пресуди" анализирани су садржај и значење рекламних порука туристичких агенција, док су злоупотреба фотографија насталих приликом посета далеким дестинацијама, као и могућности заштите ауторских права над њима, размотрени у рубрици „Поводом…".

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутим, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца", „Регистар прописа донетих између два броја" и „Календар важења правних аката".

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл Редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

ИНГ-ПРО

Зашто баш PROPISI.NET?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

WWW.**PROPISI.NET**

У овом броју...

РАДНО ПРАВО

4 Обавезе послодаваца и органа јавне власти при планирању и спровођењу мера родне равноправности

15 Измена уговорених услова рада запослених и поступања послодаваца

22 Ништавост споразума послодавца и запосленог о престанку радног односа

29 Шта доноси Закон о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању

ГРАЂАНСКО ПРАВО

35 Медијско право кроз судску праксу

57 Накнада штете од поплава у судској пракси

62 Извршење ради намирења новчаног потраживања продајом непокретности

УПРАВНО ПРАВО

75 Коментар Закона о регистру административних поступака

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

79 Коментар Закона о заштити пословне тајне

86 Заштита података о личности при поступању судова у Републици Србији

РУБРИКЕ

92 Поводом предстојећих летовања и фотографисања

106 Кад језик пресуди: Форензичколингвистичка анализа двосмислених рекламних порука туристичких агенција

115 Портал читалаца

120 Преглед прописа донетих између два броја

124 Календар важења правних аката

Обавезе послодаваца и органа јавне власти при планирању и спровођењу мера родне равноправности

У наставку су наведене конкретне обавезе органа јавне власти и послодаваца у вези са мерама за остваривање и унапређивање родне равноправности у складу са новим Законом о родној равноправности.

Мр Жељко Албанезе

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Законом о родној равноправности („Сл. гласник РС” бр. 52/2021 – даље: Закон) уређују се појам, значење и мере политике за остваривање и унапређивање родне равноправности, врсте планских аката у области родне равноправности и начин извештавања о њиховој реализацији, затим институционални оквир за остваривање родне равноправности, мере за сузбијање и спречавање свих облика родно заснованог насиља, насиља над женама и насиља у породици, као и обавезе органа јавне власти, послодаваца и других социјалних партнера да интегришу родну перспективу у област у којој делују.

У смислу Закона, „**родна равноправност**” подразумева:

а) једнака права, одговорности и могућности, равномерно учешће и уравнотежену заступљеност жена и мушкараца у свим областима друштвеног живота;

б) једнаке могућности за остваривање права и слобода, коришћење личних знања и способности за лични развој и развој друштва; и

в) остваривање једнаке користи од резултата рада, уз уважавање различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца приликом доношења јавних и других политика и одлучивања о правима, обавезама и на закону заснованим одредбама, као и уставним одредбама.

Закон је ступио на снагу 1. 6. 2021. године, а осим значаја који има за регулисање остваривања и унапређења родне равноправности, **доноси и бројне обавезе „органима јавне власти” и „послодавцима”** при планирању, спровођењу и извештавању о мерама које се примењују ради остваривања циљева Закона у домену родне равноправности. Зато је најпре потребно дефинисати да, у смислу Закона:

1) органи јавне власти су државни органи, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и јавна предузећа, установе, јавне агенције и друге организације и лица којима су законом поверена поједина јавна овлашћења, као и правно лице које оснива или финансира у целини, односно у претежном делу Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе;

2) послодавац је домаће или страно правно и физичко лице у јавном и приватном сектору, које запошљава, односно радно ангажује једно или више лица, односно лице које у државном органу, органу аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе врши права и дужности послодавца у име Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

У погледу мера за остваривање и унапређивање родне равноправности Закон је органима јавне власти и послодавцима намењо три групе задатака:

Тела за родну равноправност у јединицама локалне самоуправе дужна су да о евидентираним подацима из члана 65. Закона саставе годишњи извештај, који, поред података, садржи и оцену стања родне равноправности у јединици локалне самоуправе за чију су територију образована тела за родну равноправност. Тај извештај тело за родну равноправност доставља органу јединице локалне самоуправе који га је основао најкасније до краја године у којој се завршава извештајни период, који га доставља Министарству најкасније до 15. јануара текуће године за претходну годину.

Измена уговорених услова рада запослених и поступања послодаваца

У свакодневној пракси привредних и других правних субјеката запосленима се нуде разни документи на потписивање ради остваривања њихових права из и по основу радног односа. У овом чланку приказано је више примера таквих ситуација између послодаваца и запослених и ефеката, односно последица које из тога произлазе на основу одредби Закона о раду („Сл. гласник РС" бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – одлука УС и 113/2017 – даље: Закон).

Мр Жељко Албанезе

1. ПОНУДА РАДА СА НЕПУНИМ РАДНИМ ВРЕМЕНОМ

Полазећи од тога да се вишак запослених утврђује и када дође до смањења обима посла, а не само до престанка потребе за обављањем одређеног посла, као једна од мера решавања вишка запослених може да се утврди и рад с непуним радним временом, али не краћим од половине пуног радног времена. Сматрамо да нема законских сметњи да се, уместо отказа уговора о раду једном броју запослених, као мера решавања вишка запослених утврди непуно радно време, али не краће од половине пуног радног времена за све запослене у конкретном привредном друштву. Тако би се обезбедило да терет последица економске кризе равномерно поднесу сви запослени код послодавца и тиме сачува постојећи број извршилаца, односно запослених. Ако послодавац запосленом који је утврђен као вишак, уместо отказа уговора о раду, омогући рад с непуним радним временом, дужан је да му понуди измену уговорених услова (анекс уговора), како то прописује члан 171. став 1. тачка 4) Закона.

Чланом 172. Закона предвиђено је да је послодавац дужан да, уз анекс уговора о раду, запосленом достави и писмено обавештење, које садржи: разлоге за понуђени анекс уговора, рок у ком запослени треба да се изјасни о понуди, који не може да буде краћи од осам радних дана, и правне последице које могу да настану непотписивањем анекса уговора. Ако запослени одбије да закључи анекс уговора о раду, престаје му радни однос без права на отпремнину сагласно члану 179. став 5. тачка 2) Закона. Уколико запослени потпише анекс уговора у остављеном року, задржава право да пред надлежним судом оспорава законитост тог анекса.

Уз све наведено, треба имати у виду да Закон у члану 40. прописује да запослени који

рад код другог послодавца на одговарајући посао ако је привремено престала потреба за његовим радом, пословни простор је дат у закуп или је закључен уговор о пословној сарадњи, и то док трају разлози за његово упућивање, а најдуже годину дана. У случају таквог упућивања, послодавац је дужан да запосленом понуди анекс уговора, при чему за време привременог упућивања на рад код другог послодавца запосленом мирују права и обавезе код послодавца који га је упутио на рад, а запослени закључује уговор о раду на одређено време са послодавцем код кога је упућен на рад.

Међутим, ако запослени није ступио на рад код послодавца код кога је упућен на дан који је утврђен уговором о раду, сматра се да није засновао радни однос, осим ако је спречен да ступи на рад из оправданих разлога или ако се послодавац и запослени друкчије договоре. Према томе, послодавац код кога је запослени упућен на рад и који је са запосленим закључио уговор о раду на одређено време треба да захтева од запосленог да се изјасни о разлозима неступања на рад и да евентуално пружи доказе о томе. По утврђивању чињеничног стања на основу ког може да се закључи да запослени није засновао радни однос због неоправданог неступања на рад, у складу са закљученим уговором о раду, послодавац код кога је запослени упућен треба о утврђеном чињеничном стању да обавести послодавца који је запосленог упутио на рад. У том случају послодавац који је упутио запосленог на привремени рад код другог послодавца може да поништи решење о мировању радног односа јер нису наступили услови за мировање радног односа, а затим може да позове запосленог да се врати на рад, али и да покрене поступак за утврђивање одговорности запосленог због непоштовања радне дисциплине или повреде радне обавезе у складу са чл. 179. и 180. Закона.

Ништавост споразума послодавца и запосленог о престанку радног односа

Non firmatur tractu temporis quod de iure ab initio non subsistit (Sec. Paulus – D. 50, 17, 29)

(Што је ништаво од почетка, не може током времена постати правоваљано)

У наставку је анализиран радноправни институт споразумног престанка радног односа.

Вера Кусовац

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Сагласно члану 30. Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/05… 95/18 – аутентично тумачење – даље: Закон) прописано је да се радни однос заснива уговором о раду који закључују запослени и послодавац. Уговор о раду је уговор *sui generis*, двострано обавезан, каузалан, теретан правни посао, са одложним условом, који се закључује *intuitu personae*. Због правне природе уговора о раду, поред Закона, у овом тексту биће наведене и одговарајуће одредбе Закона о облигационим односима (даље: ЗОО).

Разлози за престанак радног односа таксативно су наведени у члану 175. став 1. тачке 1)–7) Закона. Сагласно одредби члана 177. Закона радни однос може да престане на основу писаног споразума послодавца и запосленог, при чему је послодавац дужан да запосленог писаним путем обавести о последицама до којих долази при остваривању права за случај незапослености.

УПОРЕДНОПРАВНА ЛЕГИСЛАТИВА

Законом о раду Црне Горе („Сл. лист ЦГ" бр. 74/2019) прописано је да ће споразумни раскид радног односа производити правно дејство само када се овери пред надлежним органом (нотар, суд или орган локалне самоуправе). *Ratio legis* таквог нормирања је жеља законодавца да се искорени лоша пракса „бланко отказа". Запослени не може да повуче своју иницијативу за споразумни раскид уговора о раду након доношења одлуке надлежног органа о њеном прихватању (Пресуда Врховног суда Црне Горе Рев 504/2016(2) од 25. 5. 2016).

Запосленом којем ће престати радни однос, односно уговор о раду послодавац је дужан да обезбеди коришћење неискоришћеног годишњег одмора пре престанка радног односа. Уколико послодавац не омогући запосленом коришћење неискоришћеног годишњег одмора или дела одмора, запослени има право на накнаду штете.

У случају мањкавости воље запосленог приликом закључивања споразума о раскиду уговора о раду, доводи се у питање његово правно дејство.

Наведеним законом прописује се могућност исплате отпремнине запосленом у случају споразумног престанка радног односа, с тим што у периоду од пет година од дана исплате отпремнине запослени којем је радни однос престао по том основу не може да заснује радни однос ни у једном од правних лица из члана 21. став 6. наведеног закона, осим ако врати целокупан износ отпремнине.

ЗАКЉУЧАК

Са становишта правилне примене закона код нас који се односи на радноправни институт споразумног престанка радног односа, посебно треба имати у виду да:

- **споразум мора да буде сачињен у писаној форми, потписан од стране овлашћеног лица;**
- **споразум мора да буде продукт слободно изражене воље обе уговорне стране;**
- **уколико постоји мана воље било које уговорне стране, то ће утицати на пуноважност самог споразума;**
- **споразум мора да садржи битне елементе;**
- **споразум треба да садржи и сва друга питања која произлазе из радноправног статуса запосленог (исплата зараде, накнаде зараде и других примања, коришћење годишњег одмора или дела годишњег одмора и др.);**
- **споразум је коначан акт и не доноси се решење о престанку радног односа;**
- **запослени који је пристао на споразумни раскид уговора о раду нема право на отпремнину;**
- **потписивањем поменутог споразума запослени губи право на новчану накнаду за случај незапослености сагласно Закону о запошљавању и осигурању за случај незапослености.**

Електронско издање **ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ**

Незаобилазна помоћ у раду правника

ПРОПИСИ.НЕТ је електронско издање које се налази на интернет страници www.propisi.net и садржи преко 250.000 међусобно повезаних докумената: прописе, судску праксу, службена мишљења надлежних министарстава, моделе уговора и обрасце из свих области и коментаре прописа.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Шта доноси Закон о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању

Народна скупштина Републике Србије усвојила је Закон о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, који је објављен у „Службеном гласнику РС" број 62/2021, а примењује се од 25. 6. 2021. године (даље: Измене Закона).

Мр Жељко Албанезе

Изменама Закона наставља се процес нормативног уређивања области пензијског и инвалидског осигурања, при чему је основни циљ промена прилагођавање обавезног пензијског и инвалидског осигурања, као основног дела пензијског система, демографским променама (пре свега, процесу старења становништва) и економским околностима, али и опредељењу државе за успостављање модерне и ефикасне администрације. У Закону о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС" бр. 34/03, 64/04 – УС, 84/04 – др. закон, 85/05, 101/05 – др. закон, 63/06 – УС, 5/09, 107/09, 101/10, 93/12, 62/13, 108/13, 75/14, 142/14, 73/18, 46/19 – УС и 86/19 – даље: Закон) утврђене су новине, од којих су најбитније представљене у наставку.

1 Усклађивање и прецизирање одредаба које се односе на случај када осигураник пољопривредник обавља уговорене послове

У члану 14. Закона додат је став 7, који утврђује да, изузетно, својство осигураника пољопривредника не престаје у случају када он:

1) обавља послове по основу уговора о делу, ауторског уговора и других уговора по којима за извршен посао остварује накнаду;

2) ради на територији Републике Србије за страног послодавца који нема регистровано представништво у Републици Србији, а за обављен посао остварује накнаду.

Наведено решење за осигуранике пољопривреднике је „изузетно" зато што је чланом 10. став 1. Закона утврђено да су обавезно осигурана лица запослени, лица која самостално обављају делатност и пољопривредници, док је ставом 2. истог члана прецизирано да, ако лице истовремено испуњава услове за осигурање по више основа, основ осигурања одређује се на тај начин што постојање основа осигурања по претходној тачки искључује основ осигурања из наредне тачке. За осигуранике пољопривреднике у пракси то значи да, ако се лице које је осигураник пољопривредник запосли или почне да обавља самосталну делатност, основ осигурања постаје запослење или обављање самосталне делатности, при чему се допринос плаћа по свим основима по којима се остварује приход.

Када је у питању обављање уговорених послова (који се сврставају у самосталне делатности), то су најчешће послови који се обављају у кратком временском периоду, због чега може да се догоди да осигураник пољопривредник који обавља те послове више пута у току године промени основ осигурања, што у пракси смањује ефикасност спровођења осигурања и повећава ризик од настанка грешке. Притом, имајући у виду да се допринос плаћа на сваки приход остварен радом, дакле и по основу обављања пољопривредне делатности и по основу уговорених послова, наведене промене основа осигурања нису од утицаја на обим и висину права из пензијског и инвалидског осигурања која ће осигураник остварити. Из наведених разлога

надлежног органа, односно организације, на основу уписа у регистар надлежног органа, савеза, удружења или организације, или на основу обављања уговорених послова ван радног односа, као и у другим случајевима у којима постоји континуитет осигурања, Фонд утврђује својство осигураника уношењем **пријаве на осигурање** у Јединствену базу Централног регистра обавезног социјалног осигурања, без доношења решења. Наведене **одредбе датог члана примењују се и у случају одјаве осигурања**.

Иновираном регулативом у члану 137. Фонду се омогућава да, приликом утврђивања својства осигураника, по службеној дужности сачини пријаву на осигурање, независно од тога да ли обвезник подношења пријаве може да је поднесе. Тако се отклања проблем присутан у пракси, јер одређен број послодаваца не поступа по својој обавези да поднесе пријаву на осигурање по решењу којим се утврђује својство осигураника. Стога се на тај начин постиже ефикасност и пре свега заштита права осигураника.

9 Прецизира се да се брисање података из матичне евиденције сматра њиховом променом

У Закону је допуњен члан 143, који регулише мењање података унетих у матичну евиденцију Фонда због неповољне судске праксе по Фонд. Наиме, у појединим судским одлукама изнет је став да Фонд нема основа да брише податке из евиденције, па се приступило допуни члана 143, који сада утврђује (новине су болдиране) следеће:

„(1) Подаци унети у матичну евиденцију на начин утврђен овим законом могу се накнадно мењати у следећим случајевима:

1) ако надлежни орган накнадно, у прописаном поступку, утврди промену података;

2) ако су подаци о осигурању, пензијском стажу, стажу осигурања, зарадама, накнадама зарада, уговореним накнадама, односно основицама осигурања које служе за утврђивање висине права, као и подаци о висини уплаћених доприноса унети у матичну евиденцију на основу лажних исправа;

3) ако се накнадно, провером података или на други начин, утврди да су у матичну евиденцију унети нетачни или непотпуни подаци.

(2) Промена података унетих у матичну евиденцију врши се на основу одговарајуће пријаве промене података, по поступку утврђеним овим законом.

(3) **Под променом података у смислу ст. 1. и 2. овог члана сматра се и њихово брисање из матичне евиденције**."

Дакле, наведеном допуном прецизира се да се под променом података унетих у матичну евиденцију сматра и њихово брисање из евиденције, баш због поменуте судске праксе која је заузела став да Фонд нема основ да брише податке из евиденције. Том допуном превазилази се поменути проблем.

КАЛКУЛАТОР КАМАТА
у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција ***Моје каматне стопе***, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Медијско право кроз судску праксу

Овде је размотрена слобода изражавања путем медија кроз примену Закона о јавном информисању и медијима у судској пракси. Наведени закон прописује више врста поступака који могу да се воде ради заштите нечијих интереса и права, који се разликују како у погледу самог основа спора тако и када су у питању страначка легитимација и рокови за подношење тужби, о чему ће у тексту бити речи кроз судску праксу.

Драгана Марчетић,
судија Вишег суда у Београду
Снежана Марјановић,
судија Вишег суда у Београду

Питање тзв. слободе штампе (и других медија), односно слободе изражавања у ширем смислу добило је на значају након што се наша земља 2003. године прикључила Савету Европе и ратификовала Европску конвенцију о људским правима и основним слободама (ЕКЉП). Међутим, и пре тога код нас је било спорова поводом информација изнетих у медијима.

Европска конвенција о људским правима и основним слободама у свом члану 10. изричито прописује да свако има право на слободу изражавања. То право укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примања и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти и без обзира на границе. Наведени члан не спречава државе да захтевају дозволе за рад телевизијских, радио и биоскопских предузећа. Пошто коришћење датих слобода повлачи за собом дужности и одговорности, оно може да се подвргне формалностима, условима, ограничењима или казнама прописаним законом и неопходним у демократском друштву у интересу националне безбедности, територијалног интегритета или јавне безбедности, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, заштите угледа или права других, спречавања откривања обавештења добијених у поверењу или ради очувања ауторитета и непристрасности судства.

Како би се проценило да ли се ограничење права на слободно издржавање може сматрати дозвољеним, Европски суд за људска права, а данас и Уставни суд и домаћи судови примењују тзв. трипартитни тест. Први део теста проверава да ли је ограничење права предвиђено у закону или другом обавезном пропису, односно да ли постоји нужност задирања у права другог. Други део процењује да ли ограничење служи законитом интересу, односно циљу, тј. да ли је такво ограничење примерено. Трећи цени да ли је то ограничење неопходно у демократском друштву и да ли циљ може да се постигне и на други начин, односно да ли постоји сразмерност – пропорционалност.

Такав тест прописује и наш Устав из 2006. године у свом члану 46, у ком се наводи да се Уставом јемчи слобода мишљења и изражавања, као и слобода да се говором, писањем, сликом или на други начин траже, примају и шире обавештења и идеје. Слобода изражавања може да се ограничи законом ако је то неопходно ради заштите права и угледа других, чувања ауторитета и непристрасности суда и заштите јавног здравља, морала демократског друштва и националне безбедности Републике Србије.

Као што се може закључити, слобода изражавања, како је прописана одредбама ЕКЉП и Устава, представља шири појам од тзв. слободе штампе, јер се не односи само на право изражавања путем медија, већ може и мора шире да се посматра, као право сваког лица на

правичну накнаду за претрпљене душевне болове због повреде угледа припада само физичком лицу, јер само оно може претрпети душевне болове. Како душевни бол може да претрпи само физичко лице, зато се само физичком лицу може досудити новчана накнада нематеријалне штете. Новчана накнада припада оштећеном због повређеног угледа само онда ако је он због тога трпео психички бол и она се не може везивати за случај повреде угледа правног лица, без обзира на то што углед има и правно, а не само физичко лице.

Како повреду пословног угледа правног лица, као умањење угледа, не прате психичке патње, јер правно лице није способно да такве патње осећа, супротно жалбеним наводима тужиоца правилна је одлука првостепеног суда којом је одбијен захтев за накнаду нематеријалне штете због повреде пословног угледа и професионалне репутације тужиоца. Имајући у виду да накнада нематеријалне штете коју потражује правно лице не ужива судску заштиту јер се видови нематеријалне штете могу досуђивати само физичким лицима, а тужилац је тужбом тражио накнаду нематеријалне штете због повреде пословне репутације, а да је накнаду нематеријалне штете могуће признати само за ону штету коју, као такву, признаје закон, као што је објављивање пресуде на трошак туженог, то је првостепена пресуда потврђена у ставу првом изреке којим је одбијен захтев тужиоца да се обавежу тужени да му накнаде нематеријалну штету.

(Одлука Апелационога суд у Београду ГжЗ бр. 233/20 од 11. 3. 2021)

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Границе могућности остваривања права на информисање и права на част, углед и приватност очигледно су врло флуидне и зависе од више околности које се цене у свакој конкретној ситуацији. Личност и функције тужиоца, предмет извештавања, тираж и врста медија свакако су чиниоци који се узимају у обзир при процени ком праву треба дати примат у одређеном контексту. Стога је примена права у сваком конкретном случају захтевна како за пуномоћнике странака у тим поступцима тако и за суд, тако да подразумева сагледавање свих околности ситуације која се процењује.

WWW.PROPISI.NET

Електронски часопис

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК” представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Намењен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 900 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Накнада штете од поплава у судској пракси

Овај чланак посвећен је дилемама које су се појавиле у парницама за накнаду штете од поплава, при чему је анализирано како тужиоци формулишу своје тужбене захтеве, на чему заснивају тврдњу о основаности тужбеног захтева и какве пресуде судови доносе у поменутим споровима.

Саша Кулић,
дипл. правник

Немали број судова, посебно у општинама кроз које или поред којих постоје водотоци, с времена на време буде затрпан тужбама за накнаду штете од поплава. Највећи број тужби, на десетине њих, обично буде с пролећа, када почне снег да се отапа на планинама и велике количине воде напросто препуне бујичне водотоке у кратком временском периоду и почну да се изливају. Ако се са таквом појавом удруже и обилне падавине, онда је јасно да штета мора да буде велика. Да ствар буде гора, у описаној ситуацији обично су и веће реке, које би требало да приме сву ту воду, и саме у условима високог водостаја, тако да у своја корита не могу да прихвате енормне количине воде. Катастрофалне поплаве из 2014. године можда су најбољи пример за то. Велике реке, попут Дунава и Саве, нису могле да прихвате воде својих притока јер су и саме имале изузетно висок водостај. Поред тога, судови примају велики број тужби за накнаду штете од поплава и у јесењем периоду, када почну веће падавине, које доносе велике количине атмосферске воде, па врло често долази и до поплава.

За тему овог чланка од значаја је и димензионирање система за одбрану од поплава. Наиме, наш систем, ком тежимо и који држава покушава да изгради, димензиониран је на тзв. стогодишње воде. То су воде за које постоји вероватноћа да могу да се појаве једном у сто година. Примера ради, поменуте поплаве из 2014. године вишеструко су премашиле ниво „стогодишњих вода". То, другим речима, значи да, и да је систем за одбрану од поплава, на ком се заснива стратегија државе у датој области, потпуно завршен и у перфектом стању, он не би могао да буде довољна одбрана од поплава 2014. године. Но, разуме се, наш систем за одбрану од поплава далеко је од изграђеног и завршеног. Зато се у ту сврху сваке године одвајају огромна средства из републичког буџета, као и покрајинског и буџета јединица локалне самоуправе. Овде треба дати и једну важну напомену: услед климатских промена, којих смо сви сведоци, у великој мери релативизован је значај предвиђања појаве поплава. Другим речима, катастрофалне поплаве могу да се догоде много чешће него што су могли да предвиде досадашњи модели. То значи да се, на пример, „стогодишње воде" могу појавити у врло кратком временском периоду и по више пута. Поплаве постају наша неминовност, и то на планетарном нивоу. С друге стране, исте те климатске промене у неким деловима света изазивају потпуно супротан ефекат: реке пресушују. Дакле, климатске промене доносе врло екстремне појаве.

Већ се у свему претходно реченом назиру многи одговори од значаја за доношење одлуке суда у погледу одговорности за накнаду штете од поплава по тужбама оних који су претрпели штету. Дакле, не постоји систем за одбрану од поплава који пружа потпуну заштиту физичким и правним лицима. Он се тек гради, у складу са могућностима које имају сва три нивоа власти. За те намене одва-

противправно усели у туђи стан, без знања власника и без његове дозволе (што и чини његово дело противправним), унесе своје ствари, намештај и друго. Но, деси се поплава у стану (пукне нека водоводна цев) и вода поплави ствари власника стана, али и ствари тог лица које се противправно уселило. Вероватно би и лаику било смешно и да помисли да лице које се бесправно уселило може да тужи власника и тражи накнаду штете за ствари уништене у поплави. И лаик би поставио логично питање шта ће ствари тог лица уопште ту и ко му је дозволио да његове ствари буду у том стану. Управо је таква ситуација са изградњом објекта на водном земљишту без водних аката: инвеститор изгради објекат и не тражи одобрење за то од органа који је надлежан да одлучи о томе да ли се таква врста објекта може градити на водном земљишту и, уколико може, под којим условима. Међутим, нека судска већа уопште се не баве таквим питањима. Уместо тога, детаљно се баве самом штетом: на којој је ствари настала, колика је висина штете, колико би коштала поправка (санација) оштећене ствари и др. Дакле, најважније питање остало је без одговора. А без тог одговора нема ваљане, на закону засноване одлуке.

Да овде разјаснимо још једну ствар. Наиме, када се каже да је неко ушао на водно земљиште као на „туђи простор", тиме не мислимо на својинскоправни режим простора. Режим коришћења водног земљишта у надлежности је органа управе, без обзира на право својине или друга имовинска права. Водно земљиште је у том смислу „туђе" и за самог власника. Ни он не може да користи водно земљиште за неке намене без одговарајућег управног акта надлежног органа. Шести део Закона о водама (чл. 133–139) носи наслов „Забране, ограничење права и обавезе власника и корисника водног земљишта и водних објеката". Тим одредбама прописане су бројне забране и ограничења, радње трпљења и обавезе предузимања радњи из којих произлази да чак ни власници не могу да користе своје водно земљиште на начин који угрожава водни режим. Када се то има у виду, онда је јасно да, утолико пре, лица која нису власници водног земљишта не могу да предузимају радње на водном земљишту нити да граде објекте којима се угрожава водни режим.

Дакле, анализа тужбених захтева у споровима за накнаду штете од поплава показује да су ти захтеви, у погледу њихове основаности, засновани на одредби којом Закон о водама ставља у надлежност заштиту од вода субјектима различитог нивоа власти. Таква конструкција је логична – од тужиоца не може да се очекује да у тужби наведе и оне одредбе Закона о водама које му не иду у прилог. У наставку тужилац обично цитира одредбе Закона о облигационим односима о одговорности за штету, итд. Међутим, на суду је да се не заустави само на ономе што тужилац тужбом тражи и образлаже таквом половичном сликом, већ је дужан да основаност тужбеног захтева пажљивије проучи. Када то буде урадио, доћи ће до поузданијег уверења о томе како треба да пресуди. Одговорност за штету не може да се заснива на одредби да је неком субјекту стављена у надлежност одбрана од поплава. Овде је важно напоменути и то да се у вези са штетом од поплава не може бранити теза да је до штете дошло услед нечињења, на чему многи тужиоци инсистирају. Напротив, ако је било чињења, ако су субјекти водопривреде предузимали мере и радње које су били дужни да предузму, доносили планове и програме, изводили радове у складу са тим актима итд., онда ти субјекти не могу да буду одговорни. Разуме се, све се то чини у оквиру могућности. Ниједна држава на свету нема довољно новца да одједном регулише све водотоке, а све и да има, не постоје техничке могућности да се сви водотоци регулишу одједном. Стварање ефикасног система за одбрану од поплава представља дуготрајну и скупу активност.

У неким ситуацијама се, због претходно наведених разлога, може испоставити да би у парници за накнаду штете услед поплава тужилац заправо требало да буде тужени зато што бесправна градња објекта на водном земљишту има негативан утицај на водни режим. Објекат заузима простор у својим габаритима и за толико смањује протицајни профил водотока. Када наиђу велике воде, простор који заузима објекат не може да буде испуњен водом, већ ће та вода морати да се

разлије око објекта и тиме ће причинити штету суседном земљишту, на ком можда има неког засада, пољопривредних култура или легално изграђених објеката. Дакле, тужилац би требало да накнади штету власницима или корисницима суседног земљишта. Уместо тога, он се појављује у улози тужиоца и, што је још горе, у неким споровима успева са својим тужбеним захтевом. Тиме је флагрантно повређено материјално право, што би судови свакако морали да имају у виду.

Због чега судови најчешће греше? Стиче се утисак да врло често судови превиђају чињеницу да поменути спорови, сем имовинскоправне (својина на оштећеној ствари) и облигационоправне (наступела штета), превиђају да спор има још једну димензију – управноправну. То обележје даје целој парници сасвим другачији облик. Она нема искључиво обележја грађанског, већ и управног права. А управноправни режим, прописан законом, остварује се кроз појединачне одлуке надлежних органа, односно управним актима. Зато у таквим парницама, пре него што уопште пређе на терен грађанског права, суд мора да утврди да ли су конкретној парници испуњени управноправни услови за усвајање тужбеног захтева. Уколико ти услови нису испуњени, јасно је да тужбени захтев не може да се усвоји, ма колико на први поглед изгледао основан.

Извршење ради намирења новчаног потраживања продајом непокретности

У овом тексту анализиран је поступак извршења ради намирења новчаног потраживања продајом непокретности према Закону о извршењу и обезбеђењу, с тим што је акценат стављен на однос одредаба наведеног закона са одредбама Закона о промету непокретности и са одредбама одговарајућих закона којима се уређују планирање и изградња, озакоњење бесправно изграђених објеката и упис права својине у катастар непокретности.

Александар Петковић,
дипл. правник

1. УВОД

Поступак извршења ради намирења новчаног потраживања продајом непокретности у новије време у пракси отворило је низ спорних питања. То се чини разумљивим будући да се ради о стварима које имају не само највећу економску вредност, већ и због чињенице да се одузимањем и ограничавањем туђег права својине на непокретности доводи у питање и егзистенција појединаца и блиских чланова његове породице. Последње се посебно односи на социјално осетљиве категорије појединаца, а тиме и на ону најчешћу категорију извршних дужника који се јављају у пракси, за које је, како се чини, јавност највише заинтересована да буду заштићени у поступку извршења, тј. дужнике новчаног потраживања која произлазе из комуналних услуга или сродних делатности.

Иако Закон о извршењу и обезбеђењу, као једно од општих начела, прописује начело сра-

Ендноте

[1] Формулација одредбе члана 152. ставови 2. и 3. ЗИО пре ступања на снагу измена и допуна из 2019. године гласила је: „Право својине извршног дужника уписује се у катастар непокретности на захтев суда. После уписа права својине извршног дужника суд доноси решење о извршењу."

[2] У члану 6. став 1–5. Закона о озакоњењу објеката наведено је: „Предмет озакоњења је објекат за који је поднет захтев за легализацију у складу са раније важећим законом којим је била уређена легализација објеката до 29. јануара 2014. године и који је видљив на сателитском снимку територије Републике Србије из 2015. године. Захтеви и пријаве за легализацију објеката поднети до 29. јануара 2014. године сматрају се захтевима у смислу овог закона. Предмет озакоњења је и објекат за који није поднет захтев за легализацију у складу са раније важећим законом којим је била уређена легализација објеката, а који је видљив на сателитском снимку територије Републике Србије из 2015. године, за који је надлежни грађевински инспектор донео решење о рушењу, у складу са одредбама Закона о озакоњењу објеката („Сл. гласник РС" бр. 96/15). У случају да грађевински инспектор није донео решење о рушењу из става 3. овог члана, а предметни објекат је видљив на сателитском снимку из 2015. године, такав објекат може бити предмет озакоњења у складу са одредбама овог закона. Провера видљивости на сателитском снимку обавезна је за све објекте који су предмет озакоњења у складу са овим законом. Проверу постојања објеката на сателитском снимку за објекте из ст. 1, 3. и 4. овог члана спроводи орган надлежан за послове озакоњења објеката."

[3] Тако у члану 4а Закона стоји да, ако јавни бележник на основу извршеног увида у регистар непокретности или на други начин утврди да је предмет уговора о промету непокретности објекат или посебан део зграде за који није издата употребна дозвола или у погледу кога је у току поступак легализације, дужан је да о томе упозори уговорнике и да о томе унесе упозорење у складу са правилима којима је уређена јавнобележничка делатност, а ако се уговорници противе уношењу упозорења, јавни бележник одбија да предузме тражену службену радњу.

[4] Види члан 185. став 4. ЗИО.

[5] Овде треба напоменути да, након увођења тзв. обједињене процедуре, власници нису више у обавези да сами подносе захтев за укњижбу објеката у катастар, већ се то чини по службеној дужности електронским путем. То важи не само за редовну процедуру издавања грађевинских дозвола већ и за легализацију. Сходно члану 60. став 3. Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова, органи управе надлежни за грађевинске послове и озакоњење били су обавезни да се путем е-шалтера повежу са Заводом најкасније до 1. новембра 2018. године. Стога обавеза подношења захтева за упис објеката од стране странака постоји само за старе грађевинске и употребне дозволе, издате пре увођења обједињене процедуре и повезивања за Заводом путем е-шалтера.

ИНГ-ПРО веб-серијал: ПРЕГЛЕД СУДСКЕ ПРАКСЕ

Како би вам уштедела време и омогућила да се што једноставније упознате са неким одлукама које се налазе у издању Прописи.нет, компанија „Инг-Про" покренула је посебан **веб-серијал под називом „Преглед судске праксе".**

У временском трајању до једног школског часа **наш сарадник и аутор Никола Пантелић, заменик јавног тужиоца у Трећем основном јавном тужилаштву** у Београду, представиће вам најзанимљивије делове објављених судских одлука виших судских инстанци. Судска пракса је годинама изузетно важан оријентир у српском правном систему, тако да њено познавање побољшава наше изгледе да успемо у судским поступцима.

У првој епизоди веб-серијала „Преглед судске праксе" направљен је кратак осврт на делове одлука које се односе на кривична дела насиље у породици (чл. 194. КЗ-а) и недавање издржавања (чл. 195. КЗ-а). Брак, породица и заштита деце данас су међу важнијим заштитним објектима.

У другој епизоди веб-серијала у гостима нам је била **судија Прекршајног апелационог суда – Весна Адамовић Скадрић**. Имали смо прилику да на брз и практичан начин добијемо увид у одлуке прекршајних судова (првостепених и другостепеног), као и у одлуке Врховног касационог суда које се односе на видове повреде права окривљеног на одбрану у прекршајном поступку (члан 93. став 1. ЗОП-а), али и да се упознамо са недоумицама у вези са уређењем захтева за покретање прекршајног поступка (чланови 181, 182, 184, 239. и 243. ЗОП-а).

У трећој емисији „Преглед судске праксе" угостили смо господина **Владимира Врховшека, судију Вишег суда у Београду**. У тој епизоди прегледана је судска пракса у вези са трошковима обраде кредита, а кроз поменути преглед указано је на важност уједначености судске праксе с обзиром на то да уједначена судска пракса води ка правној сигурности.

Нове епизоде биће емитоване крајем лета и почетком јесени.

Линк за премијерни приказ веб-серијала свих будућих епизода доступан је на Инфо-панелу у оквиру издања Прописи.нет. Након тога, репризне приказе веб-серијала могуће је погледати у издању Прописи.нет, у делу под називом „Коментари", у групи „ИНГ-ПРО вебинари".

ВЕБИНАР ЈЕ БЕСПЛАТАН ЗА ПРЕТПЛАТНИКЕ НА ИНГ-ПРО ИЗДАЊА.

За сва обавештења позовите нас на: 011/2836-817, 011/2836-820, 2836-821, 2836-822, путем факса: 011/2836-474 или преко опције „Контакт" на нашој интернет страници.

Коментар Закона о регистру административних поступака

Регистар административних поступака представља јединствену електронску базу свих административних поступака које спроводе органи јавне управе како би заинтересовани привредници и грађани могли једноставно и лако да буду информисани о свему што им је потребно да би добили неку дозволу, остварили одређено право или испунили обавезу.

Саша Кулић,
дипл. правник

У циљу успостављања сигурнијег, транспарентнијег и предвидљивијег пословног окружења и смањења удела укупних административних трошкова у БДП-у, Народна Скупштина Републике Србије на седници одржаној 28. априла 2021. године донела је Закон о регистру административних поступака (даље: Закон), који је објављен у „Службеном гласнику РС" број 44/2021. *Успостављање Регистра административних поступака, као јавно доступне електронске базе свих административних поступака које, на захтев привредних субјеката и грађана спроводи јавна управа, има за циљ да поједностави остваривање права и извршење обавеза регулисаним субјектима, односно да смањи административно оптерећење привреди и грађанима* (из образложења Закона).

Доношење таквог једног закона по први пут у нашој законодавној пракси представља значајну новину. Обједињавање свих административних поступака у један закон и успостављање Регистра административних поступака (даље: Регистар) представља врло амбициозан и захтеван процес, за чију успешност је потребно испунити бројне услове. То се, пре свега, односи на пажљиво и избалансирано обједињавање различитих административних поступака, техничку опремљеност и обученост лица која ће вршити упис у Регистар, као и на довољан број извршилаца како би могло да се поступа у роковима које Закон прописује. Најзад, у свему томе од изузетне важности је оно што наведени закон не уређује, али од тога полази: добро организовани органи који воде све те различите административне поступке који се уписују у Регистар. Наиме, биће мала корист од оваквог закона ако се административни поступци који се уписују у Регистар не воде квалитетно, ажурно и у складу са прописима којима су уређени. Зато је веома важно да се, паралелно са применом Закона, поради и на унапређењу административних поступака у организационом, техничком и посебно у кадровском смислу. У многим органима, посебно органима државне управе и локалне самоуправе, приметан је недостатак кадра, и по броју и по оспособљености, за квалитетно обављање послова. То се нарочито односи на вођење управних поступака.

У члану 2. став 1. Закона дефинисани су основни појмови. Под административним поступком подразумевају се не само управни поступак (који је свакако најбројнији међу поступцима у којима се одлучује о појединачним правима и обавезама физичких и правних лица) већ и сви други поступци које носиоци јавноправних овлашћења спроводе у најширем смислу. Они се уписују у Регистар административних поступака у складу са тим законом и методологијом (даље: Методологија) утврђеном на основу њега (тачка 1). Регистар је јединствена, централизована, електронски вођена евиденција о поступцима који се спроводе у Републици Србији и административним захтевима за пословање,

поступак. У поступку доношења прописа на основу ког ће се поступак уписивати у Регистар обвезник уписа при образложењу прописа наводи опис поступка, све његове битне елементе, сврху поступка, као и на који начини ће се поступак спроводити од његовог почетка до краја. У члану 10. став 7. Закона таксативно су набројани сви битни елементи које образложење мора да садржи.

Накнадну контролу спроводи Надлежни орган. Та контрола је у суштини контрола усклађености поступка са Методологијом након доношења прописа и уписа поступка у Регистар. У поступку накнадне контроле најважније је да Надлежни орган утврди да је прописани поступак уписан у Регистар у складу са Методологијом. Ако то није случај, Надлежни орган ће предложити Влади да задужи орган државне управе надлежан за припрему, предлагање, односно доношење тог прописа да исти усклади са Методологијом.

Сам упис поступка у Регистар детаљно је прописан чланом 12. Закона. Упис поступка у Регистар представља централну и најважнију обавеза обвезника уписа. Он има обавезу да упише и ажурира сваки поступак за који је надлежан према закону којим је уређена његова стварна надлежност, у складу са Законом и Методологијом, као и роковима који су прописани Законом. Да би тој обавези могао да одговори, сваки обвезник уписа решењем именује и разрешава администратора органа за поступке, о чему обавезно обавештава Надлежни орган, ком по пријему обавештења надлежна служба Владе обезбеђује приступ Регистру. Упис поступака у Регистар спроводе службена лица запослена код обвезника уписа, након чега администратор органа спроводи проверу и верификацију исправности података уписаних у Регистар. Орган надлежан за претходну контролу одређује овлашћена лица која врше проверу усклађености поступка са Методологијом.

Контрола уписа података о поступку подразумева контролу уписа, ажурности и тачности података о поступцима. Ту контролу спроводи Надлежни орган. У поступку контроле уписа Надлежни орган може да утврди да упис није извршен од стране надлежног обвезника уписа, односно да није верификован. У том случају Надлежни орган ће позвати обвезника уписа да у року од осам дана изврши упис. Уколико, међутим, Надлежни орган утврди да прописани поступак није тачно и ажурно уписан у Регистар, опоменуће орган државне управе који је предлагач, односно доносилац тог прописа да га без одлагања ажурира.

Чланом 14. прописани су рокови за упис података у Регистар. Они зависе од тога да ли је поступак регулисан законом или подзаконским прописом, као и од тога који орган је надлежни за доношење прописа. Но, у сваком случају, поступак који је уписан добија статус „активан" у Регистру ступањем на снагу прописа, односно почетком примене, односно на дан ступања на снагу или почетка примене одредби којима је уређен тај поступак.

У прелазним и завршним одредбама Закона, у члану 17, прописане су обавезе органа државне управе и имаоца јавних овлашћења у циљу вођења ажурног Регистра, као и рокови у којима те обавезе треба да се изврше.

Сумирајући претходно речено о Закону, стиче се утисак да се ради о пропису од кога грађани и правна лица могу да имају велика очекивања, и то с разлогом. Ради се о закону који уистину може да буде од велике користи свим субјектима који воде било који административни поступак у Републици Србији, пред било којим органом. Ипак, ваља бити опрезан: до тог циља треба учинити још много тога, и то на свим нивоима власти. Зато су у члану 17. дати релативно дуги рокови у којима треба да се изврше обавезе које органи јавне власти имају. Само уколико тај период буде ваљано искоришћен, бенефит од Закона моћи ће да се осети у очекиваној мери.

WWW.PROPISI.NET

Коментар Закона о заштити пословне тајне

Закон о заштити пословне тајне објављен је у „Службеном гласнику РС" бр. 53/2021 од 28. 5. 2021, а ступио је на снагу 5. 6. 2021. године. Измена режима заштите пословне тајне у Републици Србији има веома важан утицај на све привредне субјекте који имају интерес да одређене информације чувају као поверљиве или који у јавном интересу треба да имају несметан приступ наведеним информацијама.

Александра Михаиловић,
помоћник директора у Заводу за интелектуалну својину

Пословне тајне покривају све информације са економском вредношћу чију поверљивост треба заштитити (технологија, процес производње, финансијски планови, формуле, резултати испитивања тржишта и сл.). Због предности на тржишту коју држалац пословне тајне остварује чувањем информације у тајности, таква информација поседује одређену тржишну (комерцијалну) вредност. Наведене информације стога представљају део нематеријалне имовине предузећа. Заштита нематеријалне имовине је важна за све привредне субјекте, а посебно за мала и средња предузећа, као и за некомерцијалне истраживачке организације.

У правној терминологији информације које се држе поверљивима у циљу очувања конкурентне добити називају се „пословним тајнама", „неоткривеним информацијама", „пословно поверљивим информацијама" или „тајним знањем и искуством". Такође, у употреби је и термин „know how", који представља скуп техничких и административних знања и искустава. Уз то, комерцијалне тајне су подједнако важне и при заштити нетехнолошких иновација.

Привредни субјекти континуирано улажу у развој и примену нових технологија, знања и искустава. То улагање утиче на њихову конкурентност и успешност иновација на тржишту, чиме се осигурава повраћај улагања и подстичу се даље иновације и развој. Пословна тајна у основи представља интелектуалну својину држаоца пословне тајне. Осим тога, пословна тајна доприноси конкурентности предузећа, па самим тим повећава његову вредност. Међутим, пословна тајна не подлеже регистрацији пред надлежним органом као друга права интелектуалне својине, изузимајући ауторско право.

Такође, у поређењу са осталим правима интелектуалне својине, пословна тајна није искључиво право, односно заштита није апсолутна у односу на сва трећа лица. Међутим, иако је тако, држалац пословне тајне остварује стварни монопол над њеним садржајем за време док чува информације неоткривене. Права интелектуалне својине су ограниченог временског трајања, док с друге стране пословна тајна траје онолико дуго колико је држалац чува у тајности. Уз то, пословна тајна има велики значај за заштиту свих врста иновација у раном стадијуму њиховог развоја јер сва права интелектуалне својине почињу тајном. Писци не откривају дело на којем раде (будућа ауторска права), произвођачи мобилних телефона не откривају скице нових модела (будући дизајн), компаније не откривају прелиминарне резултате својих технолошких истраживања (будући патент), компаније не откривају информације које се односе на пласирање новог брендираног производа (будућег жига) итд.

На међународном плану пословна тајна, односно неоткривене информације дефинисане су одредбама члана 39. Споразума о трговинским аспектима права интелектуалне

ња неопходно да представник синдиката буде упознат са пословном тајном, као и да открије пословну тајну, такво прибављање и откривање пословне тајне неће се сматрати незаконитим. Поред тога, не сматра се незаконитим ни откривање пословне тајне у циљу заштите права признатих посебним законом или у вези са пружањем правне помоћи адвоката у складу са прописима којима се уређује положај адвокатуре.

Одредбама члана 19. Новог закона **прописана је обавеза чувања тајности пословне тајне током трајања и након окончања судског поступка, тј. све док информације које чине пословну тајну не постану опште познате или лако доступне лицима из кругова који се уобичајено баве предметном врстом информација**. Очување тајности у вези са судским поступком је врло значајно јер могућност губитка тајности често одвраћа држаоце пословних тајни од покретања судских поступака ради заштите њихових пословних тајни. Због тога се наведеним чланом утврђују посебне мере које суд може да предузме да би обезбедио очување поверљивости пословне тајне која се користи или на коју се упућује у току судског поступка. Те мере су: искључење јавности, ограничење да одређени број лица приступа било ком документу који је поднела нека од странака у поступку или треће лице, а који садржи пословну тајну, ограничење да одређени број лица приступа рочиштима и забрана чињења доступним било ком лицу, осим лицима којима је изричито дозвољен приступ, верзије судске одлуке у којој одломци који садрже пословну тајну нису уклоњени или учињени нечитљивим. Такође, прописани су и критеријуми које суд треба да узме у обзир приликом одређивања мера за очување тајности пословне тајне, као и за одређивање лица којима треба да буде обезбеђен приступ документима који садрже пословну тајну, као и приступ рочиштима.

Нови закон прописује и казнене одредбе (члан 21) у виду прекршаја и привредних преступа за лица која су повредила пословну тајну и одређује опсег казни које могу да се изрекну пред прекршајним органом.

Доношењем Новог закона о заштити пословне тајне подигнут је степен правне сигурности коју држалац пословне тајне стиче, посебно имајући у виду детаљне одредбе грађанскоправне заштите и казнене одредбе. Такав пропис доприноси смањењу нелојалне конкуренције, која се огледа у неовлашћеном присвајању пословних тајни конкурената. Измена режима заштите пословне тајне у Републици Србији има веома важан утицај на све привредне субјекте који имају интерес да одређене информације чувају као поверљиве или који у јавном интересу треба да имају несметан приступ наведеним информацијама. Компаније, без обзира на величину, цене пословну тајну барем једнако као и сва друга права интелектуалне својине. Комерцијалне тајне су посебно важне за мала и средња предузећа и новооснована предузећа јер им често недостају специјализовани људски ресурси и финансијска средства за заштиту, управљање и спровођење права интелектуалне својине.

Електронски часопис **ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ**

Електронски часопис Леге Артис – Прописи у пракси налази се на интернет страници **www.legeartis.rs**, ажурира се свакодневно и користи путем корисничког имена и лозинке.

Сви чланци могу да се претражују на различите начине: по речима у називу или самом чланку, правним областима или ауторима, а дат је и преглед најчитанијих чланака у току месеца. Такође, на једном месту налази се и архива свих бројева од почетка објављивања. Чланци се могу чувати у PDF формату, а могу и да се штампају и копирају.

Осим оних које чине штампано издање, у електронском издању налазе су и додатне рубрике: Образовање, Ауторско право, Планирање и изградња и др.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Заштита података о личности при поступању судова у Републици Србији

У тексту су изложена правила о заштити података у грађанском и кривичном судском поступку, као и у области правосудне управе.

Немања Рилке,
судијски помоћник у Основном суду у Сомбору

УВОД

Када се говори о заштити података о личности, прва асоцијација најчешће је безбедност података, али то је само једна компонента регулисања заштите података. Заштита података о личности је шири појам и обухвата скуп норми које уређују поступање са личним подацима, права лица на које се подаци односе, као и начине заштите наведених права, а све у циљу остваривања права на приватност.

У односу на судове, могу се разликовати три значајне области у којима на различит начин долази до изражаја примена правила о заштити података: **област грађанског судског поступка, област кривичног поступка и са њим повезане процедуре (нпр. извршење кривичних санкција) и област правосудне управе**. Општи је утисак да су судови скоро потпуно занемарили примену Закона о заштити података о личности у свакодневном раду, уз изузетак да су у судовима именована лица за заштиту података о личности и спорадично се примењују правила о анонимизацији судских одлука, али други конкретни кораци нису предузети. Конкретне мере које би морале да буду предузете представљају доношење интерних правила и процедура при поступању судова са личним подацима до којих долазе у судским поступцима, али и са личним подацима запослених и других лица која остварују комуникацију са судовима. Још увек не постоји довољна свест о домену примене и обавезности наведених правила у општој јавности, али ни код представника судске власти, тако да примена тих правила у пуном обиму тек следи у будућности. Овај текст представља покушај да се прикажу практичне последице поступања судова до којих би требало да дође ако се примене правила о заштити података о личности.

ЗАШТИТА ПОДАТАКА У ГРАЂАНСКОМ СУДСКОМ ПОСТУПКУ

Како би се на правилан начин схватио домашај правила о **заштити података у грађанском судском поступку**, неопходно је извршити тумачење релевантних норми Закона о парничном поступку и прописа из области организације правосуђа у складу са одредбама Закона о заштити података о личности (даље: ЗЗПЛ). У том смислу појам поступајућег суда треба схватити у смислу појма „орган власти", који је у ЗЗПЛ дефинисан као „државни орган, орган територијалне аутономије и јединице локалне самоуправе, јавно предузеће, установа и друга јавна служба, организација и друго правно или физичко лице које врши јавна овлашћења". Наведено разликовање је битно због даље систематизације правила, при чему се посебно издвајају правила која важе за „надлежни орган", која подразумевају поступање у различитим фазама кривичног поступка и са њим повезаних поступака (извршење кривичних санкција).

ЗЗПЛ примењује се на обраду података о личности која се врши, у целини или делимично, на аутоматизован начин, као и на неаутоматизовану обраду података о личности **који чине део збирке података или су намењени збирци података**. Другим речима, Закон се не примењује на сваку обрада података, него само на ону која се односи на

укључујући и примаоце у другим државама или међународним организацијама;
5) преносу података о личности у друге државе или међународне организације, укључујући и назив друге државе или међународне организације, као и документе о примени мера заштите ако се подаци преносе у складу са чланом 69. став 2. поменутог закона, ако се такав пренос података о личности врши;
6) року после чијег истека се бришу одређене врсте података о личности, ако је такав рок одређен;
7) општем опису мера заштите из члана 50. став 1. истог закона, ако је то могуће.

Наведена евиденција води се у писменом облику, што обухвата и електронски облик, а чува се трајно, при чему је сваки руковалац дужан да исту учини доступном Поверенику на његов захтев. Непоштовање те обавезе руковаоца (суда) представља прекршај за који је, према члану 95. ЗЗПЛ, предвиђена новчана казна од 100.000,00 динара.

Најзначајније право, од ког зависи и могућност остварења осталих права запослених у датом сегменту, представља **право на информисаност**, регулисано члановима 23. и 24. ЗЗПЛ, који дају исцрпан опис наведене обавезе и прописују тачно које информације руковалац даје лицима на која се подаци односе, који су већ навођени у овом тексту у делу који обрађује примену ЗЗПЛ у домену грађанског судског поступка. У практичном смислу, најсврсисходније би било да суд, као послодавац, приликом заснивања радног односа запосленом достави писано обавештење, које ће садржати све прописане податке, а да затим у току трајања радног односа доставља нова обавештења у случају промене неког од података из обавештења. Имајући у виду техничку опремљеност судова и додељене мејл-адресе, запосленима који су тренутно у радном односу судска управа би морала да достави наведено обавештење, а као начин доставе могло би да се искористи и електронско достављање. Још један могући начин истицања обавештења могло би да буде и објављивање обавештења путем интернет странице суда, ако је суд поседује. Непоступање руковаоца у складу са обавезом обавештавања о правима из члана 23. и 24. ЗЗПЛ представља прекршај у смислу члана 95. ЗЗПЛ, за који може да се изрекне новчана казна до 2.000.000,00 динара.

Још један документ који је од значаја за рад судова, а регулисан је одредбама ЗЗПЛ, представља **процена утицаја** на заштиту података о личности. При поступању судова наведени документ представља обавезни акт у смислу члана 54. ЗЗПЛ, који у ставу 4. прописује да се процена утицаја обавезно врши у случају обраде посебних врста података о личности из члана 17. став 1. и члана 18. став 1, или података о личности у вези са кривичним пресудама и кажњивим делима из члана 19. тог закона, у великом обиму. Како електронски уписник, као база података, садржи податке о кривичним пресудама и учиниоцима, као и скенирани примерак пресуде, јасно је да се ради о обради података која обавезно изискује израду процене утицаја на заштиту података о личности. Ставом 8. истог члана одређено је да процена утицаја обраде коју врше надлежни органи у посебне сврхе најмање мора да садржи свеобухватан опис предвиђених радњи обраде, процену ризика по права и слободе лица на које се подаци односе, опис мера које се намеравају предузети у односу на постојање ризика, укључујући механизме заштите, као и техничке, организационе и кадровске мере у циљу заштите податка о личности и обезбеђивања доказа о поштовању одредби поменутог закона, узимајући у обзир права и легитимне интересе лица на које се подаци односе и других лица. Пропуштање те обавезе повлачи прекршајну одговорност руковаоца, за коју може да се изрекне новчана казна до 2.000.000,00 динара.

Ако се узме у обзир чињеница да судови до сада нису уредили посебну евиденцију радњи обраде података, па нису доставили ни потребна обавештења о правима лица на које се подаци односе нити израдили акте о процени утицаја радњи обраде на заштиту података о личности, може се оправдано посумњати да тим нечињењем у ствари чине прекршај!

На крају, може се закључити да је заштита података о личности при поступању судова још увек једна неоткривена област, којој судови морају систематски да приступе, а добро би дошла и интервенција законодавца, посебно у области заштите података при раду тзв. надлежног органа.

Закони који регулишу односе унутар људске заједнице, која би требало да буде по мери сваког појединца, тичу се различитих сегмената свакодневног живота. Међу тим сегментима посебну улогу у очувању и усавршавању људске цивилизације имају изванредна дела људског духа по којима би се требало равнати, као што из оних негативних треба учити. У новој рубрици „Поводом…" бавићемо се баш тиме – значајним датумима, историјским преокретима, заслужним личностима и пресудним документима, као и њиховим утицајем на измене и усавршавање прописа.

Поводом предстојећих летовања и фотографисања

Значај који фотографије данас имају на друштвеним мрежама, а нарочито када је туризам у питању, као и вредност визуелног приказа у путописним делима, ТВ емисијама и на блоговима и другим интернет странама, предмет су разматрања у овом тексту, уз приказ домаће и стране судске праксе која се тиче злоупотребе фотографија.

После месеци напорног рада људи се, наравно, највише радују лету и прилици да са ближњима уживају на некој од безброј дестинација које туристичке агенције нуде, уз мање или веће задовољство туристе кад коначно стигне до жељеног циља. Да би успомене биле трајније, фото-апарати бележе све и неретко ти призори заврше на друштвеним мрежама. И није реч само о не тако доброј моди и колико је по властиту безбедност добро објављивати фотографије о свом кретању, него и о могућности да неко неовлашћено користи те фотографије, уколико су одговарајућег квалитета, за сопствене потребе.

1 ПУТНИЧКИ ДОЖИВЉАЈИ ОД КЊИГА ДО ИНТЕРНЕТ БЛОГА

„Човјек није дрво, и везаност је његова несрећа, одузима му храброст, умањује сигурност. Вежући се за једно мјесто човјек прихваћа све увјете, чак и неповољне и сам себе плаши неизвјесношћу која га чека. Промјена му личи на напуштање, на губитак уложеног, нетко други ће запосјести његов освојени простор и он ће почињати изнова. Укопавање је прави почетак старења, јер је човјек млад све док се не боји започињати. Остајући, човјек трпи или напада. Одлазећи, чува слободу, спреман је промијенити мјесто и наметне увјете. Куда и како да оде?" Можда нико боље није описао ту недоумицу „отићи или остати" и с којом тежином се стопало одиже од тла за прави одлазак, али када једном крене, човек све више схвата да није рођен да буде укопан, или бар тако верују сви које неутажива потреба вуче увек за новим просторима и пробијањем граница. Драж новог и још неупознатог, прилика да се баш ништа не узима здраво за готово, као и неизмерна радост која се притом осећа, сведочанства су која понавља сваки путник. И није то ни мода нити нека измишљена потреба савременог човека, него вечита глад, неутољена од када постоји човек и стаза којом може да крене.

ван јер су нечије лице и фигура дар природе, а не радни процес. Било је мало вероватно да би Хадидина одбрана успела, али је свакако случај папараца одбачен јер тужилац није правилно регистровао фотографије у Канцеларији за ауторска права, што је био захтев за подношење тужбе. Наиме, Ли се пријавио за регистрацију у време када је поднео тужбу, али још увек није био добио регистрацију о ауторским правима.

3. Енглеска компанија за чај користила је фотографију црвеног лондонског аутобуса који вози преко сивог Вестминстерског моста, која је била готово идентична фотографији компаније сувенира.

Поменута фотографија, којом су прекршена ауторска права, повучена је након судског спора, али је компанија за чај касније произвела нове фотографије за које су веровали да су мање сличне. Компанија сувенира се поново није сложила. Судија из Велике Британије сматрао је да су нове фотографије кршење ауторских права. Тачније, компанија за производњу чаја репродуковала је комбинацију визуелних контрастних карактеристика у сцени. Коришћење боје на црно-белој фотографији није заштићено ауторским правима, као ни комбинација иконичних слика, попут двоспратног аутобуса и домова парламента. Међутим, када се та два споје, ради се о новом мисаоном процесу и креацији. Стога је заштићен израз вештине и рада фотографа.

Дихотомија идеја/израза представља један од најтежих појмова у случајевима ауторских права, а **пресуда под називом „Црвени аутобус"** била је и остала контроверзна у правним круговима. Важно је напоменути да је прекршилац дефинитивно знао за слику подносиоца захтева пре него што је направио своју, јер је на суду изгубио исти процес који је укључивао исту фотографију.

Закључак

Колико је важно да људи, чак и онда када се забављају и уживају, пажљиво размотре последице својих дела, говоре и сви наведени случајеви. Често није могуће утицати на то ко ће злоупотребити фотографију, а поготово не на то да ли ће нешто додати или изменити, али је могуће ограничити приступ приватним фотографијама и заштити своја права. Развијеније земље имају и развијеније механизме заштите, али то не значи да сваки појединац не треба да се постара да, ако ништа друго, својим непромишљеним поступцима не олакша злоупотребу фотографија. Да се летовање не би претворило у нешто лоше и да успомене не би постале својина било кога, подложна својевољним променама, потребно је заштитити ауторска права.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

1 Политикин Забавник број 3484 од 16.11.2018.
2 https://www.kcns.org.rs/agora/nastanak-i-razvoj-turistickih-agencija/
3 Ибид
4 Ибид
5 Ибид
6 Ибид
7 https://creativecommons.org/about/cclicenses/
8 Политикин Забавник бр. 3408 од 2. 6. 2017. године
9 Ибид
10 Ибид
11 Ибид
12 Ибид
13 Политикин Забавник бр. 3408 од 2. 6. 2017. године
14 https://www.istorijskizabavnik.rs/blog/nikolaj-jezov-nestali-komesar
15 „Европски суд за људска права и слобода изражавања", Акција за људска права, Подгорица 2018, стр. 154
16 https://www.rangefinderonline.com/news-features/business-marketing/copyright-infringement-cases-photographers/
17 https://www.pixsy.com/the-10-most-famous-copyright-cases-in-photography/

Осим тога што се људска свест развијала и усложњавала развојем језика, унапређујући могућности споразумевања међу људима, развијала се и читава људска заједница, што је рађало потребу за увођењем реда у свакодневни живот на свима прихватљив, функционалан и разумљив начин. Тај ред постизао се устројавањем правила, односно закона, а закони свеукупно чине правни систем једне државе. Циљ ове рубрике је да укаже на то како језик и његове особености утичу на формулисање и касније тумачење законских норми, као и каква је улога вештачења заснованих на језику у истражним и судским процесима.

Форензичколингвистичка анализа двосмислених рекламних порука туристичких агенција

У овом тексту приказано је у којој мери рекламне поруке утичу на креирање свести људи који их гледају и слушају, као и којим се све средствима креатори реклама служе како би убедљивије и трајније завели кориснике, са посебним освртом на лингвистичку анализу реклама туристичких агенција и могућности форензичке лингвистике у том домену.

Улога и значај реклама

Истакнути српски лингвиста Ранко Бугарски дефинисао је језик као „систем знакова који човеку омогућује развијен друштвени и душевни живот, и који се остварује у општењу међу људима", што значи да је језик и биолошка и психолошка и социолошка појава. Све три функције језика додатно су усложњене веома унапређеним могућностима телевизије и интернета. Пред човеком је телевизијски екран или монитор рачунара који му, као посредник, предочава поруку неке корпорације на одређени начин. И тада се остварује необична комуникација, која понекад може да има озбиљне последице.

Реклама представља један од најважнијих облика масовне комуникације, чији је циљ да убеди публику да нешто купи или да учини нешто што реклама сугерише. Могло би се рећи да **рекламе од људи стварају конзументе** јер својим садржајем, пажљиво бираним и усклађеним кроз рад великог броја стручњака, настоје да пробуде одређене позитивне емоције или пак да роде жељу у људима да нешто остваре, а много чешће да поседују, односно да у појединцима створе осећај припадања или препознавања, или да их уверe у одређене вредности и ставове. То би значило да рекламом може да се усмерава јавно мњење или да се креирају вредносни ставови, али да је у њеној позадини увек једно – профит. Уверени у квалитет производа који се рекламира, многи ће отићи да га купе. На крају, зар и у врло смутним временима представници власти нису користили баш пропаганду да би остварили своје циљеве?

> **„Реклама је уметност убеђивања људи да троше новац који немају на нешто што им не треба"**
>
> Вил Роџерс,
> амерички глумац и забављач

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

1 „Linguistic Analysis of the Language Used in Contemporary Advertising", Prof. Balaji Natkare, College of Arts, „Indian Streams Research Journal", *Vol.1, Issue. XII/Jan; 12pp. 1-4*

2 Ибид

3 Примери за наведене методе преузети су из „Linguistic Analysis of the Language Used in Contemporary Advertising", Prof. Balaji Natkare, College of Arts Jejuri, „Indian Streams Research Journal", *Vol.1, Issue. XII/Jan; 12pp. 1-4,*

4 https://www.nationalgeographic.rs/vesti/9757-10-najboljih-i-10-najgorih-turistickih-slogana-na-svetu.html?p=2

5 https://srbijazamlade.rs/article/promotivna-kampanja-mojasrbija

6 „Stylistics in Tourism Advertising Language in the *DestinAsian* Magazines" на линку https://www.academia.edu/1993800/Stylistics_in_Tourism_Advertising_Language_in_the_DestinAsian_Magazines

7 „An analysis of figurative language in accommodation advertising: a study on three american travel magazines", Piyanuch Laosrirattanachai, for International communication language institute Thammasat university, 2017.

8 „Forensic linguistic examination of russian advertising texts in the sphere of tourism", Мариа В. Рубтцова и Олег В. *Павенков*, Academicsera – 384th International Conference on Multidisciplinary Research & Practice (ICMRP), Chennai, Tamil Nadu, India, 23rd-24th January 2019.

9 Политикин забавник број 3484 од 16. 11. 2018. године.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

Ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава

П: *Да ли без подношења молбе за попуњавање слободног, односно упражњеног радног места Комисији можемо да заснујемо радни однос на неодређено време са лицем којем је радни однос на неодређено време код корисника јавних средстава престао на основу споразума ради заснивања радног односа код другог корисника јавних средстава, с обзиром на то да Уредба о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава бр. 159/2020, која се примењује од 1. 1. 2021. године, за разлику од старе уредбе, која је важила до 31. 12. 2020. године, више не помиње такву могућност? Да ли без подношења молбе Комисији можемо да попунимо слободно, односно упражњено радно место заснивањем радног односа на одређено време ради замене одсутног запосленог до повратка наше запослене, с обзиром на то да нова уредба такође не помиње поменуту могућност, за разлику од старе уредбе?*

О: Концепт новог запошљавања на неодређено време измењен је тако да од 1. јануара 2021. године, према ставу 1. члана 27к Закона, без дозволе Комисије можете да примите у радни однос на неодређено време до 70% укупног броја лица којима је престао радни однос на неодређено време по било ком основу у претходној календарској години. Дакле, то је сада критеријум за пријем, а не да ли постоји упражњено радно место. Ако се уклапате у наведени критеријум, односно ако имате запослене на неодређено време којима је у 2020. години престао радни однос, 70% од тог броја можете да запослите на неодређено време без одобрења Комисије. У супротном, ако таквог простора немате, а упражњено радно место имате, морате да тражите сагласност Комисије. Дакле, нема аутоматског попуњавања упражњеног радном места, већ најпре морате да размотрите да ли се уклапате или не у критеријуме из става 1. члана 27к Закона, па онда да наставите активности.

Што се тиче ангажовања радника на одређено време, према ставу 4. члана 27к укупан број запослених на одређено време (изузев у својству приправника), уз остале ангажоване по уговорима ван радног односа, код корисника јавних средстава не може да буде виши од 10% од укупног броја запослених на неодређено време. Међутим, према ставу 5. истог члана, у то ограничење не убрајају се лица у радном односу на одређено време ради замене одсутног запосленог до његовог повратка. Стога можете да примените наведену одредбу става 5. без сагласности Комисије и да запослите на одређено време замену за свог радника.

П: *Узимајући у обзир нове одредбе прописа о новозапошљавању код корисника јавних средстава, да ли се пријем приправника искључиво односи на пријем на одређено време, тј. не може да се изврши пријем на неодређено време у својству приправника?*

О: Да, констатација је тачна. Како прописује став 1. члана 27к, у периоду од 1. јануара 2021. године до 31. децембра 2023. године

ОБРАЗОВАЊЕ

Обавезан члан комисије за запошљавање ако је расписан конкурс за секретара школе

П: *Ако је расписан конкурс за секретара школе, а обавезно је да секретар буде члан комисије за запошљавање, како се у том случају формира комисија и ко може да буде члан уместо секретара?*

О: Према члану 40. став 1. тачка 8) Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС” бр. 88/2017 и 95/18 – аутентично тумачење) овлашћено службено лице (у овом случају секретар) мора да буде изузето ако постоје чињенице које доводе у сумњу његову непристрасност.

У конкретном случају најбоље је да директор именује секретара друге установе за обавезног члана конкурсне комисије која ће спровести конкурс.

ИЗВРШНИ ПОСТУПАК

Правни лекови у извршном поступку

П: *Да ли је дозвољено правно средство против решења већа суда којим је одбачен приговор извршног дужника против решења јавног извршитеља о накнади трошкова извршног поступка?*

О: Одредбама члана 24. ЗИО прописано је да су правни лекови у извршном поступку жалба и приговор. Жалбом се побија решење првостепеног суда или јавног извршитеља, ако поменутим законом није одређено да жалба није дозвољена или да се такво решење побија приговором. Приговор може да се изјави против решења првостепеног суда и јавног извршитеља само када је то прописано наведеним законом и као приговор трећег лица. Против решења којим је одлучено о приговору може да се изјави жалба само када је то прописано истим законом. Против закључка нису дозвољени ни приговор ни жалба. Приговор или жалба који су поднети против закључка одбацују се у решењу или закључку којим се окончава извршни поступак.

Одредбама члана 34. ЗИО прописано је, између осталог, да се трошкови поступка коначно утврђују решењем донетим по службеној дужности, на предлог странке или учесника у поступку, као и да је против решења о накнади трошкова поступка дозвољен приговор.

Имајући у виду наведене законске одредбе, закључује се да против решења којим је одлучено по приговору на решење о коначном утврђивању трошкова поступка није дозвољена жалба нити приговор.

Умањење накнаде за успешно спровођење извршног поступка

П: *Да ли може да се тражи примена члана 14. Јавноизвршитељске тарифе, која гласи да се накнада за успешно спровођење извршног поступка умањује за 30% када је извршење спроведено преносом новчаних средстава са рачуна извршног дужника, у ситуацији када је извршни дужник добио решење о извршењу, па је наредног месеца на основу административне забране почео да му се узима новац од плате?*

О: Одредбама члана 14. Јавноизвршитељске тарифе прописано је да се накнада за успешност спровођења извршног поступка умањује: - за 60% када је потраживање испуњено по достављању решења о извршењу, донетог на основу веродостојне исправе, извршном дужнику, а пре него што је јавни извршитељ предузео прву радњу извршења; – за 30% када је извршење спроведено преносом новчаних средстава са рачуна извршног дужника.

Из свега наведеног произлази да се умањење накнаде за успешност спровођења на основу наведеног члана умањује за 30% само у ситуацији када је извршење спроведено пленидбом средстава са рачуна извршног дужника, па се самим тим поменуте одредбе не могу применити на ситуацију када се извршење спроводи обуставом дела зараде или других примања извршног дужника.

WWW.PROPISI.NET

Преглед прописа...

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

СУЗБИЈАЊЕ И ОТКЛАЊАЊЕ ПОСЛЕДИЦА ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ COVID-19

- Уредба о измени Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 54/2021 од 31. 5. 2021)
- Уредба о допуни Уредбе о подстицајним мерама за имунизацију и спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 54/2021 од 31. 5. 2021)
- Наредба о измени и допуни Наредбе о радном времену и просторним ограничењима за време неповољне епидемиолошке ситуације током трајања заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 54/2021 од 31. 5. 2021)
- Упутство о допуни Упутства о начину примене ограничења уласка у Републику Србију лицима која долазе из држава захваћених епидемијом заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 54/2021 од 31. 5. 2021)
- Упутство о допуни Упутства о начину примене ограничења уласка у Републику Србију лицима која долазе из држава захваћених епидемијом заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 57/2021 од 5. 6. 2021)
- Уредба о измени Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 59/2021 од 11. 6. 2021)
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 60/2021 од 16. 6. 2021)
- Одлука о престанку важења Одлуке о одређивању посебних мера заштите становништва од заразне болести COVID-19 на територији града Београда („Сл. гласник РС” бр. 60/2021 од 16. 6. 2021)
- Наредба о радном времену и просторним ограничењима за време неповољне епидемиолошке ситуације током трајања заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 60/2021 од 16. 6. 2021)
- Наредба о забрани окупљања у Републици Србији на јавним местима у затвореном и отвореном простору („Сл. гласник РС” бр. 60/2021 од 16. 6. 2021)
- Упутство о допунама Упутства о начину примене ограничења уласка у Републику Србију лицима која долазе из држава захваћених епидемијом заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 60/2021 од 16. 6. 2021)
- Наредба о изменама и допуни Наредбе о радном времену и просторним ограничењима за време неповољне епидемиолошке ситуације током трајања заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 61/2021 од 17. 6. 2021)
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 64/2021 од 25. 6. 2021)
- Упутство о начину примене ограничења уласка у Републику Србију лицима која долазе из држава захваћених епидемијом заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 64/2021 од 25. 6. 2021)

ДРЖАВНА ПОМОЋ

- Уредба о утврђивању Програма подршке раду ноћних барова и ноћних клубова због потешкоћа у пословању проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 („Сл. гласник РС” бр. 51/2021 од 21. 5. 2021)
- Правилник о начину размене података, начину пријаве за добијање додатне новчане помоћи и начину исплате додатне новчане помоћи („Сл. гласник РС” бр. 53/2021 од 28. 5. 2021)
- Уредба о условима и начину доделе и коришћења средстава за подстицање унапређења организованог туристичког промета на територији Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 59/2021 од 11. 6. 2021)
- Правилник о изменама и допунама Правилника о облику и садржини годишњег извештаја о додељеној државној помоћи („Сл. гласник РС” бр. 60/2021 од 16. 6. 2021)
- Уредба о условима и критеријумима усклађености хоризонталне државне помоћи („Сл. гласник РС” бр. 62/2021 од 17. 6. 2021)
- Уредба о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за истраживање, развој и унапређење производа и инфраструктуре неопходне за борбу против заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 62/2021 од 17. 6. 2021)
- Уредба о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за санацију и реструктурирање учесника на тржишту у тешкоћама („Сл. гласник РС” бр. 62/2021 од 17. 6. 2021)
- Уредба о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за културу („Сл. гласник РС” бр. 62/2021 од 17. 6. 2021)

РАДНИ ОДНОСИ, ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ, СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

- Одлука Уставног суда РС број ИУз-247/2018 којом се утврђује да одредба члана 14. став 8. Закона о финансијској подршци породици са децом („Службени гласник РС” бр. 113/17 и 50/18) у делу који гласи: „ако је код надлежног органа евидентирано најмање шест најнижих основица на које су плаћени доприноси на примања која имају карактер зараде”, није у сагласности са Уставом и потврђеним међународним уговором („Сл. гласник РС” бр. 51/2021 од 21. 5. 2021)
- Одлука Уставног суда РС број ИУз-266/2017 којом се утврђује се да одредба члана 12. став 7. Закона о финансијској подршци породици са децом („Службени гласник РС” бр. 113/17 и 50/18) није у

■ Правилник о условима у погледу просторија, одговарајуће опреме и стручне оспособљености запослених за обављање послова периодичног прегледа уређаја за примену средстава за заштиту биља („Сл. гласник РС” бр. 63/2021 од 23. 6. 2021)

■ Правилник о утврђивању Програма мониторинга безбедности хране животињског порекла и хране за животиње која се увози за 2021. годину („Сл. гласник РС” бр. 63/2021 од 23. 6. 2021)

■ Правилник о изменама Правилника о условима и поступку давања у закуп и на коришћење пољопривредног земљишта у државној својини („Сл. гласник РС” бр. 63/2021 од 23. 6. 2021)

ТУРИЗАМ

■ Правилник о изменама Правилника о условима и начину рангирања лиценце организатора путовања у различите категорије, начину промене категорије лиценце, садржини захтева за издавање и обнављање лиценце, као и о условима и начину издавања свечане форме лиценце („Сл. гласник РС” бр. 62/2021 од 17. 6. 2021)

■ Правилник о изменама и допуни Правилника о врсти, висини и условима гаранције путовања, висини депозита у зависности од категорије лиценце, начину активирања, намени средстава, као и о другим условима које мора да испуни организатор путовања („Сл. гласник РС” бр. 62/2021 од 17. 6. 2021)

■ Правилник о изменама и допуни Правилника о садржини регистра туризма и документацији потребној за регистрацију и евиденцију („Сл. гласник РС” бр. 62/2021 од 17. 6. 2021)

ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ

■ Закон о изменама и допунама Закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању („Сл. гласник РС” бр. 52/2021 од 24. 5. 2021)

■ Правилник о изменама и допунама Правилника о примени трошковног принципа, одвојених рачуна и извештавању од стране оператора са значајном тржишном снагом у области електронских комуникација („Сл. гласник РС” бр. 53/2021 од 28. 5. 2021)

■ Правилник о примени политике примереног коришћења, методологији процене одрживости укидања малопродајних додатних накнада за роминг и захтеву који пружалац услуга роминга подноси у сврху те процене („Сл. гласник РС” бр. 53/2021 од 28. 5. 2021)

■ Правилник о измени и допуни Правилника о садржини и начину пријаве уговора о међуповезивању на међународном нивоу („Сл. гласник РС” бр. 53/2021 од 28. 5. 2021)

■ Правилник о изменама и допунама Правилника о условима које мора да испуњава квалификовано средство за креирање електронског потписа односно печата и условима које мора да испуњава именовано тело („Сл. гласник РС” бр. 64/2021 од 25. 6. 2021)

■ Правилник о изменама и допунама Правилника о Регистру квалификованих средстава за креирање електронских потписа и електронских печата („Сл. гласник РС” бр. 64/2021 од 25. 6. 2021)

ДРУГЕ ОБЛАСТИ

■ Правилник о утврђивању Плана издавања пригодних поштанских марака и мотива редовних издања поштанских марака („Сл. гласник РС” бр. 51/2021 од 21. 5. 2021)

■ Правилник о утврђивању усклађених износа оствареног укупног месечног прихода домаћинства, као услова за стицање статуса енергетски угроженог купца („Сл. гласник РС” бр. 51/2021 од 21. 5. 2021)

■ Правилник о утврђивању Плана расподеле радио-фреквенција у радио-фреквенцијском опсегу 694–790 MHz („Сл. гласник РС” бр. 52/2021 од 24. 5. 2021)

■ Уредба о изменама Уредбе о поступку расподеле средстава из Буџетског фонда за националне мањине („Сл. гласник РС” бр. 53/2021 од 28. 5. 2021)

■ Закон о измени Закона о акцизама („Сл. гласник РС” бр. 53/2021 од 28. 5. 2021)

■ Закон о изменама и допунама Закона о личној карти („Сл. гласник РС” бр. 53/2021 од 28. 5. 2021)

■ Закон о заштити пословне тајне („Сл. гласник РС” бр. 53/2021 од 28. 5. 2021)

■ Правилник о изгледу евиденција које води Агенција за испитивање, жигосање и обележавање оружја, направа и муниције („Сл. гласник РС” бр. 54/2021 од 31. 5. 2021)

■ Одлука о прихватању Предлога за промену Устава Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 58/2021 од 9. 6. 2021)

■ Закон о националној бази података за спречавање и борбу против тероризма („Сл. гласник РС” бр. 59/2021 од 11. 6. 2021)

■ Уредба о изменама и допуни Уредбе о организацији и начину обављања послова централизованих јавних набавки на републичком нивоу („Сл. гласник РС” бр. 59/2021 од 11. 6. 2021)

■ Упутство о начину утврђивања састава и броја чланова Конкурсне комисије која спроводи поступак доделе средстава из Буџетског фонда за националне мањине („Сл. гласник РС” бр. 59/2021 од 11. 6. 2021)

■ Уредба о допунама Уредбе о обављању послова са финансијским дериватима у циљу управљања јавним дугом Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 62/2021 од 17. 6. 2021)

■ Одлука Уставног суда РС ИУз-96/2015 којом се утврђује да одредбе члана 363. тачка 5) и члана 366. Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС” бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13, 55/14 и 35/19) нису у сагласности са Уставом и сагласно издвојено мишљење судије („Сл. гласник РС” бр. 62/2021 од 17. 6. 2021)

Календар важења правних аката

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

Пропис	Службени гласник	Датум примене
Правилник о ближим условима за спровођење аудио и видео надзора, начину чувања документације и телесне заштите у играчници, спровођење видео-надзора и чување документације у аутомат клубу, односно кладионици	„Сл. гласник РС” бр. 152/2020	примењује се од 11. 7. 2021.
Правилник о облику и садржини налепнице за означавање и регистрацију стола за игре на срећу, аутомата за игре на срећу и уплатно-исплатног места у кладионици	„Сл. гласник РС” бр. 152/2020	примењује се од 11. 7. 2021.
Правилник о садржини евиденција о основицама за обрачунавање и плаћање накнаде за приређивање посебних игара на срећу у играчницама и о садржини месечног обрачуна накнаде за приређивање тих игара	„Сл. гласник РС” бр. 152/2020	примењује се од 11. 7. 2021.
Правилник о информационо-комуникационом систему за приређивање посебних игара на срећу на аутоматима	„Сл. гласник РС” бр. 152/2020	примењује се од 11. 7. 2021.
Правилник о начину вођења обавезних евиденција и извештавања о оствареном промету по аутомату	„Сл. гласник РС” бр. 152/2020	примењује се од 11. 7. 2021.
Правилник о информационо-комуникационом систему за приређивање посебних игара на срећу – клађење	„Сл. гласник РС” бр. 152/2020	примењује се од 11. 7. 2021.
Правилник о начину вођења обавезних евиденција и извештавања о оствареном промету по уплатно-исплатном месту у кладионици	„Сл. гласник РС” бр. 152/2020	примењује се од 11. 7. 2021.
Правилник о информационо-комуникационом систему за приређивање посебних игара на срећу преко средстава електронске комуникације	„Сл. гласник РС” бр. 152/2020	примењује се од 11. 7. 2021.
Наредба о хомологацији склопова заменских кочних облога, кочних облога добош кочница, дискова и добоша за моторна и прикључна возила	„Сл. гласник РС” бр. 10/2021-91 и 20/2021-165 – исправка	ступа на снагу 10. 8. 2021, а за произвођаче склопова заменских кочних облога, кочних облога добош кочница, дискова и добоша за моторна и прикључна возила у Републици Србији 10. 8. 2022.
Протокол број 15 којим се мења Конвенција за заштиту људских права и основних слобода	„Сл. гласник РС – Међународни уговори” бр. 10/2015	ступа на снагу 1. 8. 2021. године
Правилник о изменама и допунама Правилника о начину коришћења тахографа	„Сл. гласник РС” бр. 59/2021	чл. 2. и 3. примењују се од 1. 8. 2021.

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

- СУДСКО--АДВОКАТСКИ РОКОВНИК
- Lege Artis ПРОПИСИ У ПРАКСИ
- АДВОКАТСКИ РОКОВНИК
- ПОСЛОВНИ САВЕТНИК
- СТРУЧНИ КОМЕНТАРИ
- ПАКЕТ ПРОПИСА
- САВЕТОВАЊА И ВЕБИНАРИ

3 ДЕЦЕНИЈЕ

ИНГ-ПРО

3 ДЕЦЕНИЈЕ

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

Пословни саветник – штампани часопис:

САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

